

En fælles evalueringskultur til gavn for lærerprofessionen

Københavns Lærerforening mener, at systematisk evaluering både vil kunne styrke elevernes læring og lærernes undervisning

”En løbende evaluering giver anledning til refleksion ... og er grundlaget for en fornuftig dialog med elever, forældre, politikere og befolkningen om kvaliteten i skolens arbejde.”

Fra DLF-rapporten *Gør en god skole bedre*, 2004

Bestyrelsen i KLF er enig i indholdet i ovenstående citat.

På de følgende sider uddybes vores holdning til inspiration og som oplæg til debat.

Vi håber hermed at støtte den nødvendige dialog og afklaring af begrebet evalueringskultur på skolerne. For det er dér, debatten skal føre til praktisk handling.

Da kultur i høj grad er noget, der opstår i et fornuftigt samspil mellem lærerne på gulvet og ledelsen, tager bestyrelsen meget gerne imod eksempler på god udviklings- og evalueringspraksis til inspiration for andre. Skriv til klf@klf-net.dk, att. formand for pædagogisk udvalg.

Medlemmer af bestyrelsen deltager meget gerne på opfordring i debatten ude på skolerne.

KLF mener	side 2
Hvorfor evalueringskultur?	side 2
Evaluering er mere end tests	side 3
Teamarbejdet og evaluering.....	side 3
Ledelse og evaluering	side 3
Krav til politikere og forvaltning	side 4
Bilag og henvisninger	side 5

KLF mener overordnet at

- Medlemmerne skal gå aktivt ind i debatten om udvikling af evalueringskultur og dermed vise, at vi som lærere påtager os vores del af opgaven med at professionalisere lærerarbejdet.
- Lærernes og elevernes evalueringskultur skal primært ses som en integreret del af skolernes værdigrundlag, læringskultur og dialogen med eleverne, forældre, politikere og det øvrige omgivende samfund.
- Det skal gøres tydeligt, at selv om evaluering af elevernes resultater er vigtig, så siger den ikke i sig selv noget om, hvad der virker og ikke virker i læringsprocessen. Derfor skal lærings- og undervisningsprocesserne også i fokus for at sikre elevernes alsidige personlige udvikling.
- Diagnostiske tests anvendes naturligt af professionelle undervisere. Tests kan i mange fag supplere lærernes og elevernes mere umiddelbare iagttagelser. Men tests, herunder også de nationale, skal hverken gøres til mål i sig selv, være en kontrolforanstaltning eller udråbes til vidundermedicin.
- Lærerne hverken kan eller skal bære udviklingen alene. Udvikling af en givende evalueringskultur er et fælles projekt, hvor politikere, forvaltning og skolernes ledelser hver har deres vigtige opgaver. Således må systemerne i skolevæsnet og på skolerne – og samspillet imellem dem – også i centrum og løbende evalueres og justeres.

Derfor må det hele tiden tydeliggøres hvilken rolle

- kommunen
- skolen
- lærerteamet
- den enkelte lærer

har i forhold til opgaven og det tilhørende ansvar.

Hvorfor evalueringskultur?

Mens evaluering på ingen måde er nyt, er udtrykket *evalueringskultur* forholdsvis nyt i den politiske og pædagogiske debat. I dansk sammenhæng kom det med i mange overskrifter, da OECD-review'et fra 2004 blev offentliggjort. Denne 'eksamination' pegede nemlig især på, at mange af folkeskolens problemer med fagligheden skyldes manglen på en egentlig, lokalt forankret evalueringskultur og manglende tradition for stærk skoleledelse.

Rapporten havde regeringen bestilt på baggrund af de senere års internationale sammenlignende PISA-undersøgelser, som efter politikernes opfattelse viste, at danske skoler er blandt de dyreste, men alligevel kun har opnået "middelmådige faglige resultater". I den sammenhæng har der været meget stor omtale af, at 15-20% af eleverne i Danmark ikke skulle være rustet til at gennemføre en ungdomsuddannelse, når de forlader folkeskolen. Og tallene i den særlige københavnske PISA-undersøgelse har som bekendt ikke gjort skolernes omdømme bedre.

Udvikling af evalueringskulturer i alle brancher helt ud på institutionsniveau skal ses som det moderne samfunds krav om dokumentation af ressourceforbruget sammenholdt med institutionernes

præstationer og resultater. Sigtet er at skabe gennemsigthed og hermed basis for såvel politikeres som borgeres valg.

Politikerne har både i Folketinget og i BR-København taget begrebet til sig, og et stort flertal i Folketinget har bl.a. derfor vedtaget, at samtlige elever i Danmark gennem hele deres skoleforløb med jævne mellemrum skal have obligatoriske tests. Det fælles, *nationale* testprojekt er foreløbig udsat et år, da det har vist sig sværere og dyrere at udvikle, end regeringen havde forudset. Men flere og flere kommuner, heriblandt København, har allerede gjort en række eksisterende tests obligatoriske for skolerne.

Evaluering er mere end tests

Tests er gode til dét, tests er gode til – men så heller ikke mer'

Det er KLF's opfattelse, at en diagnostisk test kan være et godt pædagogisk værktøj. Brugen af tests indgår naturligt i mange skolers evalueringskultur, men en tidssvarende evalueringskultur omfatter langt mere end tests.

- Evalueringskultur består således af en lang række elementer, hvoraf tests blot er et. Derudover rummer det opstilling og evaluering af mål, procesevaluering, elevsamtaler, logbøger, portofolio, afgangsprøver, skole-hjem-samarbejde mv.
- Professionel brug af tests kræver uddannelse – især i tolkningen og opfølgningen af dem
- Der skal arbejdes bevidst med at undgå, at kun dét, der bliver målt, bliver gjort
- Det må sikres, at misbrug ved offentliggørelse af testresultater ikke også finder sted her i Danmark

Teamarbejdet og evaluering

Teamsamarbejdet er vigtigt for opbygningen af skolernes evalueringskultur

Fagteamene er vigtige fora for dialogen om oversættelse og prioritering af de ret generelle læringsmål fra *Fælles Mål*, så de kan anvendes i skolernes konkrete undervisning på de forskellige klassetrin. Det er også her, at erfaringer med, hvad der virker og ikke virker, kan udveksles systematisk.

Det er i klasseteamene/årgangsteamene, at læringsmålene fra de enkelte læreres årsplaner kan diskuteres og præciseres yderligere i fællesskab med henblik på at tilgodese hver enkelt elevs bedst mulige læring. Det er også især her, at erfaringerne fra den løbende evaluering kan videregives.

Teamene har derudover en vigtig opgave i at sikre, at elevernes alsidige udvikling hele tiden medtænkes såvel *i* fagene som *på tværs* af fagene.

Ledelse og evaluering

Målrettet ledelse spiller en vigtig rolle i udviklingen af evalueringskulturen, og det er ikke mindst ledelsens ansvar at sikre den lokale forankring.

Det er en vigtig ledelsesopgave – efter den nødvendige dialog – at skabe tid og rum til udvikling af en mere *fælles* evalueringskultur. Derved kan alle lærere bliver bedre til at opstille evaluerbare mål

for, hvad eleverne skal *lære* – og ikke bare *lave* – og til løbende at evaluere elevernes læring og til at evaluere egen undervisning og teamsamarbejde.

Ledelsen må derfor

- Præcisere målsætningen og niveauet for skriftlighed i samarbejde med lærerne
- Styre og koordinere, men samtidig give professionelt råderum
- Sikre tilstrækkelige resurser til efteruddannelse i opstilling af læringsmål og tidssvarende evalueringsmetoder
- Sikre iværksættelse af de ny erhvervede færdigheder. Ny viden og nye færdigheder, der ikke systematisk bliver brugt i praksis, har det med hurtigt at forsvinde igen
- Afholde teamudviklingssamtaler

Der er derfor både brug for tid og støtte til lærerne og til ledelsen.

Derudover må ledelsen sikres mulighed for at komme ud i klasserne og reelt være sparringspartnere for lærerne og teamene.

Krav til politikere og forvaltning

Lige så vigtigt det er for de enkelte lærere, at de ikke står alene ude på skolerne med det store arbejde at gøre evalueringskulturen mere tydelig og fælles, lige så vigtigt er det for de enkelte skoler, at *de* heller ikke overlades til sig selv.

Politikerne har ansvar for, at arbejdet med at udvikle en god, fælles evalueringskultur bliver oplevet som positivt og berigende – og ikke negativt og fordømmende.

Derfor må de, før de beslutter mål og rammer for den københavnske evalueringskultur, gå i reel dialog med skolernes fagfolk – både på forvaltnings- og skoleniveau.

Blandt andet må samspillet mellem politikernes legitime interesse i indsigt og tilsyn og deres forhåbentlig lige så store interesse for udvikling diskuteres seriøst.

Det samme må balancen mellem fælles, tydelige mål og den nødvendige professionelle frihed til at finde de på lokalt plan bedste veje.

Det er vigtigt at prioritere, afgrænse og finde enkle, ubureaukratiske kommunikationssystemer, så den øgede evaluering ikke ender med at blive en så stor tidsrøver, at den mod sin hensigt kommer til at blokere for en gavnlig udvikling.

Det er politikernes ansvar, at der skabes de bedste rammer for alle ansattes samarbejde, efteruddannelse og mulighed for systematisk gennemførelse af det lærte.

Forvaltningen må derudover sikre, at alle skoler får let (online-)adgang til relevante værktøjer og deling af viden.

Henvisninger og bilag – og citater til inspiration for debat

På **Danmarks Lærerforenings** hjemmeside www.dlf.org findes en stribe eksempler på konkrete skolars arbejde med at udvikle mere systematisk evaluering samt en enkel og anvendelig guide *På vej med evaluering – Samtale og samarbejde*.

På **Danmarks Evalueringsinstituts** EVA's hjemmeside www.EVA.dk findes der ud over en stribe glimrende evalueringsrapporter og artikler også konkrete råd og evalueringsværktøjer [www.EVA.DK/Viden og metode](http://www.EVA.DK/Viden%20og%20metode).
Fx rapporten om undervisningsdifferentiering.

Hummeltofteskolen i Lyngby, Tårnbæk Kommune har i snart mange år arbejdet systematisk med udvikling af en fælles evalueringskultur. Vedlagt et udpluk af afdelingsleder Mette Lund Thomsens powerpoints fra KLF's medlemsweekend i september 2005 på Frederiksdal. LINK

KK nr. 9, 2005 omtaler et udviklingsarbejde med elevsamtaler på en københavnerskole med elevsamtaler, *Elevsamtaler – virker de?* <http://193.89.230.8/kk/bruger/search.asp>

Engelske erfaringer med evalueringer og tests findes på www.uvm.dk

På skolernes lærerinfra findes evalueringsværktøj under ikonet værktøjer.

KLF's bestyrelse januar 2006